

18 Φεβρουαρίου 2026

Valeriu Gafencu (Ρουμανικά, Romanian)

Ξένες γλώσσες / Românesc / Συναξαριακές Μορφές

românilor iubitori ai adevărului lui Hristos, Valeriu Gafencu este poate exemplul cel mai limpede pentru zilele noastre că sângele martirilor rodește Viața până la sfârșitul veacurilor. Deși oficial, suntem departe încă de o canonizare și o recunoaștere a sfințeniei vieții mărturisitorilor români din închisori, totuși suntem datori să le cunoaștem jertfa și să-i cinstim.

Valeriu Gafencu s-a născut la 24 ianuarie 1921, în Basarabia, lângă Bălți. De la tatăl său, a moștenit o mare dragoste de țară, iar de la mama, o femeie simplă și demnă, a învățat să-și păzească curăția sufletească și trupească.

În 1940, Valeriu se înscrie la Facultatea de Drept din Iași unde se dedică studiului, cât și luptei studentești anticomuniste, ocupându-se de organizarea Frățiilor de Cruce din liceele ieșene. Pentru aceste „grave motive politice”, Valeriu primește în 1941 o condamnare de 25 de ani muncă silnică. Din 1942 viața sa umează calea cruntelor închisori: Aiud, Pitești, Văcărești, Târgu Ocna. În temniță, Valeriu se remarcă îndeosebi printr-o frumoasă demnitate creștină, și mai ales prin trăirea sa lăuntrică. Face parte din grupul „misticilor”, alături de Pr. Arsenie Papacioc, Traian Trifan, Traian Marian, Virgil Maxim, Mon. Marcu Dumitrescu, Marin Naidim și alții. În 1949, înaintea “reeducării” din Pitești, fiind foarte bolnav de TBC pulmonar, Valeriu este trimis la penitenciarul-sanatoriu din Târgu-Ocna, unde în jurul său se înfiripă o adevărată obște creștină. În Valeriu se adevărea cuvântul Sf. Serafim de Sarov: „Agonisește pacea în sufletul tău și mii de oameni se vor mântui lângă tine.”

Boala i s-a agravat tot mai mult, și astfel pe 18 februarie 1952, Valeriu și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu, plin de pace și har. Cu puțin timp înainte dăruise medicamentul salvator, streptomicina, unui evreu convertit, pastorului Wurmbbrandt.

*Extrase din cartea **Întoarcerea la Hristos** de Ioan Ianolide*

Un om fericit în închisoarea Târgu Ocna

În ultimii doi ani Valeriu nu s-a mai putut așeza întins pe pat nici ziua și nici noaptea, ci ședea rezemat de marginea patului, iar capul îi cădea în piept. Dacă la început îl mai puteam transporta cu targa pe terasă, mai târziu nu l-am mai putut mișca din pat. Tusea îl epuiza, se congestiona și adesea scuipa sânge. Atunci durerea îi fura zâmbetul curat și înțelept. Zâmbea și prin somn. Somnul lui se contopea cu starea de veghe și adesea s-a întâmplat să ne spună că în timp ce noi aveam impresia că doarme, el de fapt se ruga. Rugăciunea lui continua și în somn, și asta îi dădea pe chip o strălucire bine-plăcută, care se răspândea și în jur. Valeriu nu era însă un om fericit decât printr-un mare efort lăuntric și mai ales prin darul lui

Dumnezeu, care era plin și puternic în el, întărindu-l să biruiască suferința prin trăirea în duh. Atât temnicerii și reeducații, cât și prietenii erau impresionați de „ceva” din Valeriu, dar puțini au știut că acel „ceva” era Hristos.

Adesea spunea că este greu, că este chinuitor, dar niciodată n-a spus că el face un efort ca să stăpânească suferința, ci că darul și mila lui Dumnezeu îl ridică dincolo de ea și îl fac fericit. Vorbirea lui cu Dumnezeu era necurmată, și cu atât mai intensă și mai evidentă cu cât boala îl doboră și viața lui intra în veșnicie.

Capul său frumos și expresiv era susținut de un gât subțiat, alungit și mult solicitat, căci zi și noapte Valeriu nu se odihnea pe pernă, ci veghea cu capul căzut ușor în piept. Pielea lui căpătase o transparență neobișnuită. Mâinile – ca de altfel tot trupul – îi erau slăbite. Nu putea nici să mănânce singur, dar când ridica mâna, din degetele lui se răspândeau lumini. Aceste lumini erau sesizate de toată lumea, dar la moduri diferite, în funcție de ochiul lăuntric al fiecăruia. Pieptul lui era dungat de coaste plăpânde. Întrucât avea lichid purulent la plămâni, adesea i se făceau puncții, apoi urma pneumotoraxul care-l umfla și-i apăsa inima bolnavă. Plămânii și inima i-au doborât viața.

Era îmbrăcat cu niște haine ponosite și răscârpite, unele ale lui, altele căpătate. Transpira mult și schimba des lenjeria. În loc de pantofi ori bocanci avea o pereche de șoșoni, și așa inutilizabili. Era învelit cu o pătură sură și cu o ghebă castanie. La capul patului avea o pernă de puf care scăpase ca prin minune de percheziții, deoarece era interzisă ca „obiect de lux”.

”Sunt mărturisitorul lui Dumnezeu! ”

Într-una din zile lui Valeriu i-a fost atât de rău, încât credeam că se va sfârși. Pe lângă toate afecțiunile de care suferea, făcuse o apendicită acută. L-ar fi putut lăsa să moară, dar nu era “umanitar”. Umanitarismul este ipocrizia cruzimii, el punctează cu lozinci și veșminte frumoase câmpul otrăvit și jalnic al revoluției. Deci medicul a făcut raport către conducere, ca să fie transportat de urgență la spitalul din oraș, pentru operație. Politrucul penitenciarului a venit la el și i-a spus:

- Viața ta este în mâinile mele. Dacă nu vei fi operat, vei muri.

Valeriu a zâmbit îngăduitor și i-a răspuns:

- Dacă viața unui om depinde de alt om, grea răspundere are acest om! Iar dacă toți oamenii ar ști că viața lor depinde de Dumnezeu, atunci fiecare ar prețui viața semenului său!

- Ești nebun, i-a zis politrucul, și l-a trimis sub pază strașnică să facă operația.

Când a revenit la sanatoriu l-a oprit iar:

- Hei, ai văzut moartea cu ochii! Vezi, am vrut să-ți arătăm că viața ta e în mâinile noastre. Poate te-ai răzgândit și de acum vei lucra cu noi. Îți dăm streptomicină! Vei primi și pachete de la familie. Și mai știi ce poate urma?... Ești un om inteligent și poți să ne fii de folos. Știm că nu te preocupă politica, ci religia, dar nu este Patriarhul vostru cu toți popii lui de partea noastră? De ce nu treci și tu cu noi? Ai ce câștiga!

- Vă mulțumesc că ați îngăduit să fiu operat. De aici înainte mi se vor prelungi chinurile... Cât despre restul, între mine și dumneavoastră stă conștiința. Dumnezeu nu este de vânzare. Tranzacții de conștiință nu se pot face. Pentru libertatea mea sufletească iau decizia de a muri. Este bine să se spună răspicat adevărul, și eu adevărul îl slujesc. Nu sunt judecătorul altora, ci sunt mărturisitorul lui Dumnezeu. Nu există zidire sub soare care să dureze fără Dumnezeu. Dumneavoastră nu vreți să-L primiți pe Hristos, eu nu pot primi moartea sufletească. (...)

- Lasă tu prostiile astea. Adevărul e de partea noastră!

- Adevărul este dragostea care se jertfește pentru cei săraci și prizoniți!

- Bă, tu stai cu moartea la buze și-mi ții mie predici mistice?! Ce, vrei să mă convingi și pe mine? Ia vezi, că te-ai întins prea mult!

Valeriu se trudea să-l privească, căci pleoapele îi erau grele. Se simțea stins trupește, dar o bucurie lăuntrică îl făcea să vorbească despre credință, pentru a rămâne o mărturie în veac. Zâmbetul iubirii sale nemăsurate îi înflorea pe obraji. Se ruga în taină pentru acest nefericit om și pentru ca Dumnezeu să izbăvească lumea de stăpâni ca el.

Politrucul era încurcat. A tras o tiradă de înjurături, apoi a ordonat să-l ducă pe Valeriu la locul lui.

Despărțiri

S-a dus vestea printre deținuți că va muri. În cameră era atmosferă de reculegere. W., care de obicei era în vervă, acum se așezase moț în pat și, cu ochii plini de uimire, asista ca la o minune.

Prietenii au venit rând pe rând să-și ia rămas-bun. Până și „reeducații” se îmblânziseră și, impresionați, căutau și ei să-l vadă. Iar temnicerul, care excela prin răutate, în ziua aceea s-a făcut nevăzut, încât nimic nu a tulburat atmosfera de pace și taină.

Valeriu își pierdea puterile din ceas în ceas, dar sufletul îi era tot mai viu și mai tare. De câteva ori a cerut apă, de câteva ori m-a rugat să-l masez pe spatele încovoiat. A vorbit de mai multe ori și de tot atâtea ori s-a odihnit cu capul plecat în piept. Câțiva prieteni i-au cântat din melodiile sale. A ascultat și parcă întruchipa el însuși cântecul. Apoi a mulțumit cu recunoștință băieților.

- Să dați slavă lui Dumnezeu toată viața! le-a spus el.

Unui tânăr de o rară curăție i-a zis:

- Tu ești o floare! Dăruiește tot parfumul sufletului tău Celui ce ți-a dat daruri atât de frumoase!

Altuia i-a spus:

- Nu te teme să te încredințezi lui Hristos, căci toate nelămuririle tale vor primi răspuns și vei înțelege viața și lumea în Duhul Sfânt.

A venit și un poet și Valeriu l-a privit cu dragoste:

- Tu ai talent, închină-l lui Hristos! E nevoie de o cultură creștină. Poeții au mari daruri și mari răspunderi. Slăviți-L pe Dumnezeu și toate lucrurile Lui!

A venit și un medicinist protestant, care-l îngrijise în ultima vreme:

- Domnule doctor, vă sunt recunoscător pentru dragostea cu care m-ați ajutat, l-a întâmpinat Valeriu. Noi doi am avut dese confruntări teologice. Sfârșitul vieții mele este o ultimă mărturisire ortodoxă. M-aș bucura mult să reveniți la Biserica cea adevărată.

De fiecare dată când începea să vorbească, Valeriu răspândea din el putere și asta mă mișca. Harul era în el, iar eu mă împărtășeam de lumina lui. Totul se petrecea normal, simplu și fără intenție, ca o lucrare a lui Dumnezeu.

A venit și W., plin de fiori și evlavie, cum nu era el de obicei:

- Slavă Domnului că am ajuns aici! a zis. Dumnezeu m-a adus aici pentru a mea mântuire. Aici l-am cunoscut curat pe Hristos. Îți mulțumesc pentru tot ce ai făcut

pentru mine. Cuvintele pe care mi le-ai spus nu vor rămâne fără rod, nici adevărul ortodox pe care mi l-ai descoperit. Iartă-mă pentru necazurile pricinuite. Roagă-te pentru mine, căci am nevoie de această rugăciune. Doresc ca în Împărăția lui Dumnezeu să intrăm pe aceeași poartă!

Valeriu i-a răspuns:

- Mă bucur că ne-am întâlnit. Vă înțeleg frământarea, dar vă rog să veniți la Hristos ca Pavel, fără șovăială, fără ocolișuri, fără rezerve. Să-L rugăm împreună pentru pocăința și încreștinarea poporului evreu. Nici un neam din lume și în primul rând ei nu au mântuire decât în Hristos. Harul Domnului să vă aducă la Adevăr!

Fără cruce, fără nume...

Trecuse de ora doisprezece. Afară ninge cu fulgi mari, catifelați, care se zbenguiau în văzduh. Bolnavii au servit masa. Valeriu via și se stingea în același timp. Respira greu. Vorbea tot mai rar. Eu eram tot mai profund mișcat.

- Ioane, a zis el, să duceți duhul mai departe! Aici a lucrat Dumnezeu!

A urmat o pauză îndelungată. S-a congestionat puțin la față și apoi a redevenit senin, frumos, fericit. A putut să mai rostească:

- S-a sfârșit!

A ridicat ochii albaștri spre cer și am văzut cum se descopereau în ei minuni tot mai adânci, tot mai uimitoare. Totul era făcut din lumină nepământească, dar real, un fel de realitate desăvârșită, a cărei vedere te face fericit. Plângeam în hohote. Și-a dat sufletul către orele 13, în ziua de 18 februarie 1952. Clopotele de la schit au prins să vestească. Lacrimile mele au încetat. Valeriu era frumos, mai frumos ca oricând. Am stins lumânarea mică ce fusese aprinsă în ultimele lui minute de viață. (Am uitat să spun că în ziua aceea, pe la orele nouă, l-a chemat pe preot și s-a cuminecat strălucind de bucurie). L-am îmbrăcat. În gură i-am pus o cruce mică de argint, pe care reușise să o salveze din toate perchezițiile.

- Să mi-o puneți în gură pentru a fi recunoscut! spusese el.

A sosit targa. Toți deținuții se aflau în curte, în așteptare. Când am trecut cu el către poartă, ne-am oprit, iar ei s-au descoperit și s-au închinat. L-au luat în primire doi deținuți de drept comun, care aveau misiunea înmormântărilor.

Două zile a fost ținut în curtea mare, sub zăpadă și a fost îngropat noaptea. O parte din lucrușoarele lui le-a luat temnicerul, dar multe au fost păstrate de prieteni ca

amintire. La mormântul lui nu a fost pusă nici o cruce și nici nu i s-a scris numele nicăieri. El a rămas viu și prezent între noi. Mulți l-au visat în zilele următoare. Vestea despre viața lui a străbătut toate temnițele și mulți îl pomenesc cu evlavie. Amin.

Ne-a iubit prea mult ca să moară., El doar a plecat., (F. Strejnicu, Valeriu Gafencu – Comemorare III).